

SZENTES ÉS VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár:
negyélvö 1 forint 25 kr., félévre 2 forint 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. t. 265. szám, özv. Fried Józsefné úrnő házában,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésektől árjegyzék szerint számít fel.

Felhívás előfizetésre.

Lapunk 12-ik évi pályafutásának második negyedéhez ért. Nincs okunk csalódással tekinteni vissza a multra, kétséges aggsággal nézni a jövőbe, mert hiszen az a mult mely mögöttünk fekszik, ha gazdag volt is fásaszto, erőtemészto küzdelmekben, nem kevesebb elégtétellel szolgált s az elöztünk fekvő újabb küzdelmekhez az erő olyan forrását bírjuk a közönség soha nem tántoruló, változatlan ragaszkodásában, bizalmában, amely szinte kimeríthetetlen látszik s amelyre támaszkodva bátran, kitérés nélkül haladhatunk előre a kitűzött cél felé, mely nem lehet más: mint Csongrádvármegye és Szentes szellemi és anyagi jólétének előmozdítása.

Lapunk iránya, szelleme általánosan ismert. Nem keressük a harcot, de nem is térünk ki előle semmi téren, senki elől.

Függetlenül minden irányban: mindenivel szemben megőrizzük szabadszólásunkat, a bírálat jogát, melynek gyakorlása nélkül egy hírlap sem szolgálhatja igazán a közönség, a közjó érdekét.

E néhány szóban van egész programunk most és a jövőben.

Ami lapunk irodalmi részét illeti, erre nézve sem kell hangzatos ígéreteket tennünk.

Törekvünk, hogy itt is jól, irodalmi színvalon állót nyujtsunk olva-

sóinknak épp úgy, mint ahogy a köz-kérdések tárgyalásánál mindenkor aprólékos figyelmünk tárgyát képezi, hogy stílusunk, modorunk a hírlapiró tisztesség szigorú korlátain belül maradjon.

E programmal vittuk ki eddigi sikereinket: a közönség rokonszenvét, érdeklődését, pártolását és meg vagyunk győződve róla, hogy e feltve őrzött kincseket a jövőben nemcsak megtartani, de sokasítani is képesek leszünk.

Mert a közönség rokonszenve, bizalma, pártolása: e három egység a hírlapiró legfőbb kincse, amelyet kivívni érdem, megtartani dicsőség.

Mi e dicsőségre vágyunk, ez képezi ambicionkat s ezzel ajánljuk a kiadóhivatal előfizetési felhívását olvasóink szives figyelmébe.

Szentesen, 1891. április 2.

Tisztelettel:

a szerkesztőség.

*

Küszöbön az új évnegyed, lapunk 12-ik évfolyamának 2-ik negyede s mint más alkalommal, ezuttal is bizalommal fordulunk a t. közönséghez, hogy az előfizetést mielőbb megújítani és ezzel a lapunk iránt eddig tanúsított érdeklődést újabban megszilárdítani sziveskedjék.

A lap szellemi részéhez, azok után, amit a szerkesztőség fent elmondott, nem lehet szavunk. Ami pedig a technikai részt, a kiállítást illeti, erre nézve most, amikor alig egy hete, tetemes áldozattal gondoskodtunk arról, hogy az olvasóközönség igénye e részben is kielégíttessék, talán szintén fölösleges újabb ígéreteket tennünk.

Az előfizetési ár a régi marad.

Félévre . . . 2 frt 50 kr.

Negyélévre 1 . . . 25 .

melynek mielőbbi beküldését kérjük, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék. Vidékről az előfizetés legelőszóiban postautalvánnyal eszközölhető.

Szentes, 1891. április 2.

Tisztelettel:

a kiadóhivatal.

Gavalléria.

A Szentesre jövő idegen, ha helyi lapjaink egynemelyike a szállóba a kezébe akad és fáradtságot vesz magának beletekinteni: mit, miről ír ez a helyi sajtó? — mulhatatlanul azt fogja hinni, hogy ő most a *gavalléria* igaz hazájába tévedt.

No, mert hogy a hazánkban megjelenő összes hírlapokban, beleértve a fővárosiakat is, bizonyosan nem fordul annyiszor ez a szó egy egész hét alatt együttesen sem elő, mint csupán két szentesi újság: a *«Szentesi Lap»* és a *«Csongrádvármegyei Híradó»* egy-egy számában.

Gavalléria, *ingavalléria*, szubgavalléria, kongavalléria — szóval ezen *ia*-nak mindenféle neme, módja és faja csak úgy hemzseg a sorok között, mintha erőnek erejével akarná igazgató tenni a példaszót, mely szerint: *«mindenki azzal dicsekszik amije nincsen!»*

Veszedelemes kórsággá lett: úgy hivatkozni a gavallériára, mintha az a tisztesség összefoglalma volna s mintha

T Á R S A.

Járványos betegségek.

Van a betegségnek egy nagy csoportja, melyeket járványos betegségeknek, népbetegségeknek, ragályoknak, fertőzésből eredő bajoknak is szokás nevezni.

Ilyenek: a vörheny, kanyaró, a ronesoló toroklob, hökhurut, himlő-typhus, kolera, tüdővész, egyptomi szemgyulladás stb.

A járványok okára nézve a tudomány azt tanítja, hogy azokat rendkívüli apró élő alakok hozták létre, melyeket a tudósok baktériumoknak, bacillusoknak neveznek. Ez apró, csak erősen nagyító üveg alatt látható halmik, amelyek kedvező körülmények között rendkívül gyorsan szaporodnak, s felszaporodásuk okozza a ragadós betegségek gyors terjedését. A ragadós betegségek egyik részénél ez apróságok a betegek testében, vagy annak külső részén tenyésznek, míg más betegségeknel nem a betegek teste, hanem azok ürüléke terjeszti a járványt.

Hajdanában azt hitték, hogy a ragadós betegségek terjedése ellen úgy lehet védekezni, ha azok útját elzárjuk, mi ma már lehetetlen. Amnyit azonban az elzárkozás eszméjéből ma is minden ember fontolóra vehet, hogy minél kevésbé igyekezék ragadós be-

tégységükkel érintkezni. Szükségesnek tartom itt erősen kárhoznatni azt a látszólag felebaráti szeretetből, igazán pedig csak Franciaország-ból eredő szokást, hogy a betegek látogatására akár ragadós a betegség, akár nem, különösen a nénemasszonyék seregeseen járnak. Segíteni ugyan nem segítenek a betegnek, de javeszékléssel, sópankodással csak bantják és szomorítják azt, s egyszersmind, ha ragadós a betegsége, viszik annak esirait magukkal haza. A beteg szobájában senkinek sem szabad tartózkodni, csak annak, aki őt ápolja, a látogatókat egy a beteg ajtaján kifüggesztett jel által kell figyelmeztetni, hogy: «tilos s delmes a bemenet».

Általánosan tapasztaljuk, hogy a ragadós betegségek leginkább a legműveletlenebb lakosság között dühöngnek. Ennek egyszerű oka az, hogy a műveletlen ember nem szereti a tisztaságot, holott a ragadós betegségek mérge határozottan ez, — nagyon szeret a piszokban tanyát ütni. Minél műveletlenebb egy nemzet, annál tisztább, minél műveletlenebb, annál piszkosabb. Aki ruháját, ágyneműjét gyakran változtatja, esetleg valamely ragadós betegség mérgevel már megfertőzött öltözékét eszereli fel meg nem fertőzött ruhazattal, s aki bőrét gyakran szappannal mossa, igen sokszor lemossa arról a ratapadt betegség-esirákat. Éppen így van ez a butorok s a szobafalának

tisztogatásával, törülgetésével, mert ezekre is sok betegség esirája rakodhatik le.

Annak tehát, ki a ragadós betegségek, avagy járványok ellen küzdeni akar, föléadata az, hogy a betegek testéről levált anyagokat, a betegek által megfertőzött levegőt, a testükön viselt ruhát, a nyoszolyákban levő összes ágyneműt, valamint a betegek ürülékét, bélsarját, hányadékát az egészséges emberre ártalmatlanná, *fertőtlenlé* tegye.

Erre a célra szolgálnak a fertőtlenítés különféle módjai.

A legszokottabb járvány nálunk a kanyaró, a vörös himlő. A hiba az, hogy ezt a betegséget, mivel olyan közönséges, a nép nem tekinti olyan súlyosnak, pedig, habár az alatt, míg maga a vörös himlő tart, kevés gyermek hal is bele, mégis igen sok esik annak áldozatul az által, hogy a test nagyon kigyengül utána és sok különösen gége- és tüdőbaj származik belőle. Ez okból nagyon is komoly betegségeknek kell tekinteni s mihelyt valamely gyermek a mindnyájunk által ismert himlős ugatós köhögést észre vesszük, tartsuk benn a szobában legalább három hétig a betegség kiállása után, nehogy előbb kimenvén, társai töle a bajt megkapják. Ennek a betegségnek a mérge a levegőt fertőzteti meg és azzal jut más ember testébe.

(Vége következik.)

az, aki ezen *ia*-ban nem leledzik, nem lehetne *úri ember*.

Uri ember! — Ennek a szónak különös varázsa van nálunk, e *demokratikus* mimelő *törzs-nyegvennyolcas városban*.

Azán jönnek a szubtilis különbözetek. Kabátos ember, úri ember, gavallér ember, született gavallér, *ingavallér* és így tovább, lépcsőzetesen, ahogy az ókor népei osztották kasztkba a maguk társadalmát. Mert nem minden *«kabátos»* ember úriember és az úriember sem mind *született gavallér*.

A skála legalsó fokán állanak az *ingavallérok*, ezek a páriák; valamivel fölüttük áll a *kabátos* ember, e fölé helyezkedik az úri ember, egy lépcsővel fölébb a gavallér ember és a csúspont, dicsügaraktól övezve a — *született gavallér*.

A *született gavallérnak* külön terminológia jut az embertanban. Benne szürödik tömör egésszé a gavalléria összefogalma.

De vajon miféle csuda ez a gavalléria?

A komoly szemlélő, ha ennek a fogalomnak nálunk mutatkozó *külső jeleit* szorgosan vizsgálja, körülbelül következő magyarázatát adná e kórságos nyavalyának.

Az úgynevezett *gavallér ember* nagy hangon beszél minden nyilvános helyen, hogy a közfigyelmet magára vonja; fejét, hasonlatosan a mesebeli búzakalászhoz, magasán hordja; orra messze kimered a levegőbe, mintha jelezni akarná: *«én vagyok!»* és mindez a külső jel az *önérzet bizonyos módú* kölesönzi fellépésének, kifejezést nyervén benne az a fölény, az a mély megvetés, mellyel minden iránt viselkedik, ami az ő fogalmai szerint mélyen alatta áll s amit ez egyetlen szóban foglal össze: *ingavalléria*.

Az úgynevezett *gavallér ember* bőven költ, dobálja a pénzt, melynek, mert nem keserves munkával keresi, becsé sincs előtte; adósságot adósságra halmoz és kedvteléssel vendégeskedik.

Ezek a *helyi* nyavalya általános körtünetei, mikhez nem kívánjuk hozzászámítani a párbajmániát, amely külön speciális kórság s mint ilyen többé-kevésbé minden *gavallérban* fogékony talajra lel.

Ami már most különösebben egy-egy helyi gavallért illet: gavalléros dolog, például, egy hangversenyre fényes programmal nagy közönséget begyűjteni és az egész programnak csupán egy pontját lelkiismeretesen betartani.

Ezt úgy hívják: *gavallérjuk*s.

Nemkülönbön *gavalléros* cselekedet, ha valaki pénzintézeti részvényeket szegény emberektől értéken alól tömegesen vásárol össze olyanformán, hogy előbb maga is igyekszik a részvényeknek vésztét hirtét költeni és az illető szegény embereket azzal riogatni, hogy — ha most túl nem adnak a részvényükön — később annyit sem kapnak érte.

Gavalléros dolog továbbá, lova-

gias ügyben segédit megbízást elvállalni és aztán saját megbízónk jogát könnyelműen eljártani.

Es nem utolsó gavalléristikli az sem, amit a *barátság diktál*, hogy ezen utóbbi esetben a fél nem a saját segédein követeli előbb, általuk eljárt szott jogát, mert hiszen — *a barátait kihívni nem gavalléros*, hanem e helyett inkább újfent ezekkel szövetezik, hogy lovagias elégtételt kért ellenfelét csúfosan, méltatlanul meghurcolja.

Mindez *gavalléria* és mindennek ellenkezője — *ingavalléria*.

Sok-sok ilyen jellemző vonását hozhatnók még fel e helyi nyavalyának; de legyen elég most ebből ennyi.

Hogy ennyire magyarázathoz bocsátkoztunk, sem azért történt: mintha valami nagy lelkigyönyörűségünkre volna ezen úton-útfélen mutatkozó kórságos jelek, ezen igazi abszurdumok felsorolása.

Csak rá kívántunk már egyszer mutatni: mi érteke van a gavallériának nálunk? Minő fogalma a tisztességnek az, amely az *embert ilyen mértékkel méri?*

Mert ne tévesszük szem elől a tényt, hogy a *gavallériával* telített koponyákban rendkívüli fogalomzavar uralkodik a részben: vajon a *«kabátos»* ember *úr*-ember-e? s a *«tisztesség»* egyenértékű-e a *gavallériával*.

Hiszen ez a fogalomzavar olyan természetes.

El se tudják képzelni, hogy az *úri ember gavallér* is ne legyen, mert ha nem az, hát csak *kabátos* ember; de viszont aki nem gavallér, az *«ingavallér»*: az emberiség ezen utóbbi válfaja pedig alkalmatlan anyag arra, hogy *lovagias* elégtételt akár adjon, akár vegyen és közfelfogás szerint ez esetben *«tisztességtelen»* ember a neve.

Szomorúan aggasztóak e kórságos vadkinövésnek helyi társadalmunk testén, melyeket kicsinylenünk nem szabad, melyekkel komolyan foglalkozni, kiirtásukat lehetőleg elősegíteni — kötelesség.

Igaz, hogy nem kellemes, e kórságot érteni: mint ahogy nem jó a darázsfészekbe sem beleyülni.

Aki erre vállalkozik: el lehet készülvé éppen nem gavalléros meghurcoltatásra. Több mint bizonyos, hogy megfenyvegetik korbácscsal, ütleggel, a gavallérlapok nyílterre gyalázatát hirdeti s jó, ha érdemesnek, méltónak találják: párbajra kihívni, vagy kihívásra kényszeríteni, mely utóbbi esetben, mint kihívóval még mindég megtörténhetik, hogy őt fogják diszkvalifikálni minősíteni.

De van egy biztos és esalhatatlan mód, melyen a talmigavallériát sikeresen leküzdhetjük és ez — az ignorálás.

Komoly férfiak dolga, hogy erre szövetekezzenek, mert ezen török meg a gavallérhencegés, ez vet gátat a gavallérrabulisztikának.

Ne áltassuk magunkat.

Amíg városunk komoly, férfias elemei e célból szoros szövetségre nem lépnek; amíg magára bárki is sértőnek találja a rabulisztika szavát,

mely lehet durva, lehet erőszakos, de tisztességes egyéne soha sem sértő; amíg mindezt hallgatag megvetéssel nem ostorozzuk: addig e *talmi gavalléria* megfélemlítő nyomása alatt görnyed mindég a mi helyi társadalmunk és nem megtörni fogjuk erejét, hanem inkább szarvat adunk neki.

Igaz, a durva *gavallértámadásokat* túlkibáláni is lehet s akik másokat oly kiméletlenül támadnak jellemükben, becsületükben, tisztességükben: azok ellen még súlyosabb goremáskodással küzdeni, jogos önvédelem. De tisztességes, művelt embernek egész lelkülete tiltakozik az e féle trombaságok ellen, melyeket fegyverül használva — önmagát szennyeznék be.

A tisztesség fogalma nem lehet ahoz kötött, vajon a már jelzett ferde és zavaros gavallérfogalmak szerint élünk és cselekszünk-e? S hogy az első krakéler azt mondja ránk: *«ez csak «kabátos» ember, de nem úri ember, mert nem gavallér»* — ez meg már a mi speciális viszonyaink között talán inkább hízegő, semmint megszégyenítő.

Ha ezzel tisztába jöttünk, ha ezt a sajnos fogalomzavart felderítettük és arra szövetekezünk szorosán, hogy az erőszakoskodók minden ellentőrekvését néma megvetéssel fogadjuk: akkor kirántottuk a talajt a duhajgavalléria alól mely jóllehet még lobbott vet olykor-olykor, de bizonyára épp úgy elfog hamarosan fulladni, mint ahogy a tűz elhamvad gyúanyag híj-ján a maga hamujában.

És kimulik a *talmi gavalléria* kórsága, hogy helyet adjon a tisztességnek, a kölesönös megbecsülésnek, mely egyedül képes erőt, egységet adni egy egészes társadalomnak.

Vasútügy. A szentes-vásárhelyi vasút végrehajtott bizottsága a mult hó 31-én, kedden délelőtt tartotta gyűlését *Szilinszky* Mihály főispán elnöke alatt, a vármegyeház kistermében.

A vasúti érdekelttség teljes számban képviselve volt a gyűlésen, Szentes kivéve, mert hogy a mi polgármesterünknek mostanság nincsen sürgősebb dolga, mint mindenben sztrájkolni, ami bár a legtavolabbi nekuszban is van a vármegyével.

Igy most is a városban volt. El is küldtek érte, felkérve külön, hogy méltóztassék megjelenni és a vasúti gyűlést magas jelenlétével szerencsételti, de *Sarkadi Nagy* Mihály polgármester, valószínűleg magasabb parancs folytán, hajthatatlan maradt és távolmaradásával tüntetett.

A gyűlést így az egyik legkövetlenebb érdekelt, Szentes város képviselője nélkül kellett megtartani s hogy ebből mi jó haruljon Szentesre; mivel húznunk újat az e féle gyerekeskedéssel — ezt fejtsé meg aki tudja. A mi véges eszünk előtt ez örökös talány marad.

No, de a gyűlést azért megtartották és annak folyamán először is az elnöklő főispán terjesztette be a kereskedelemügyi miniszter leiratát, melyet lapunk egyik korábbi számában már kimerítően ismertettünk s amelyben a miniszter határozottan körvonallazza: mennyivel és miként szándékozik a tervezett vasút kiépítését államilag segíteni?

A bizottság ezen előterjesztésre, valamint Baross Gábor azon rendelkezésére, melyvel a vármegye törvényhatósági gyűlése által a vasútépítés céljaira megszavazott 352 ezer forintot 300 ezerre szállította le, a következő határozatot hozta:

Az érdekelttség azon kérelemmel járul a kereskedelmi miniszterhez, hogy a posta-szállításért megajánlott és 50 éven át fizetendő évi 10—10 ezer forintért, melyet maga a kormány 55 ezer frt tökében vett fel, ne követeljen az érdekeltségtől vasúti részvényeket, hanem pusztán a 10 éven át fizetni ígért állami segítségesség tökéjének megfelelő összeg erejéig. Engedje meg továbbá, hogy a közgyűlés megszavazott 352 ezer forint esonkitalanul vasútépítésre fordíttassék.

Egyidejűleg pedig, amennyiben a költségvetés szerint előirányzott építési költségekből még mindég mintegy 68 ezer frt mutatkozik fedezetlenül még az esetre is, ha Szentes a már megszavazott 60,000 frtnál eláll képtelen megszorításaitól, — a bizottság felhívást intéz az összes érdekelt községekhez, hogy járulnának hozzá határozatukkal egy — az egész érdekelttség által egyetemlegesen felvendő megfelelő függő kölcsön felvételéhez, mely természetesen csak annyiban vétetik igénybe, amennyiben azt az építés szükségessé teszi, vagyis — ha ezen összeget a költségelőirányzat keretében az építkezésnél megakarítani nem lehet.

Azt hisszük, a kereskedelmi miniszter nem fog elzárkózni az érdekelttség ezen, mondhatni nagyon szerény és jogos kérelme elől s bizonyára az érdekelt községek sem fogják megdálni a függő kölcsönhöz való hozzájárulásukat, melyre elvégre talán szükség sem leend.

A gyűlésen természetesen szóba került Szentes város hozzájárulásának kérdése is, mert méltán feltűnést kelt, hogy ez ügyben az előjárás mindez ideig nem hitta össze a város közgyűlést.

Balogh János és Fekete Márton erre megnyugtató nyilatkozatot tettek, kijelentvén, hogy Szentes bizonyára megáll egyszer tett ígérete mellett és a 60,000 frtot, minden megszorítás nélkül meg is adja.

E két nyilatkozat előttünk kétségtelenül nagy erkölcsi súlylyal bír.

Egy kötelező ez, szemben a *«Szentesi Lap»* f. évi 39-ik számának vezércikkével, amely ezen ígéretekkel szemben olyan határozottan kimondja, miszerint *Szentes egy krajcárral sem fog hozzájárulni a Zsűrűnsky főispán által tervezett vasútépítéshez*, mintha maga ez a *tiszteletreméltó* újság volna a rendelkező város és annak *polgármestere, képviselőtestületének legkiválóbb tagjai* mind-mind csak *gyenge bálok a lapszerkesztő kezében*.

Arra, amit a nevezett *tiszteletreméltó* lap társ érvel hoz fel amellett, hogy Szentes miért nem ad egy krajcárt sem? — ezuttal nem reflektálunk.

A kormány hozzájárulása, a vármegye és Szentes város érdeke e cikkben olyan hazug színben, ferde világításban van feltüntetve, hogy szinte zavarban vagyunk: vajon azt a vakmerőséget csodáljuk-e, amely nem állt emmi kézzel fogható valótanságot feltalálni; vagy az ónálattást, mely egy pillanatra is feltételezi, hogy a nagy közönség elég korlátolt volna e valótanságoknak felülni.

Mi Szentes és Csongrádvármegye érdekét nem tudjuk különválasztani semmiben. E vasút kiépítésénél pedig éppenséggel nem, vagy csak úgy, hogy Szentesre ez a vasút

hatványozott mértékben nagyobb életszükség, mint a vármegyére.

De hiszen majd meglátjuk: e nézet vergődik-e túlsúlyra Szentes értelmes polgárainál vagy ennek az ellenkezője?

A polgármester végre is nem térhet ki az idők végtelenségéig a kérdésnek közgyűlésre vitele elől s akkor kitűnik: a bizottsági gyűlésben Szentes nevében most szinte kötelező nyilatkozatot tett férfiak erkölcsi sullya lenyomja-e a *«Szentesi Lap»* elbizakodott kijelentését?

Ad-e Szentes a saját vitális érdekében valamit a vasútépítéshez, vagy nem?

Egy kis magyarázat.

Sajátságos jelenség az nálunk, hogy lapban megjelenő még szépirodalmi apróságokban is helyi vonatkozást keresnek és az ezer-nyelvű pletyka mohón kap az ilyesmi után, kutatva: vajon ki az? — kire vonatkozhat eme vagy ama pikantéria?

Igy esett meg, mint tudomásomra jött, lapunk husvéti szépirodalmi mellékletén is az a tisztesség, hogy *«Pénzen vett káros»* című karcolatában egyes helyi vonatkozást kerestek és találtak is.

Mindezzel szemben, mint a karcolat írója, a következőket kötelességem kijelenteni:

Az író, szépirodalmi dolgozatnál különösen, ott veszi tárgyát, ahol találja.

A fővárosi lapokat egy újdonság járta be egy meglopott főpincérről, mely hír bennünket is érdekelt annyiból, amennyiben a főpincér Szentesen ismert egyéniség.

Ez az újdonság ragadta meg figyelmemet és — írói fantáziával — ezt dolgoztam fel a fentidezt karcolatban, anélkül, hogy közben helyi vonatkozást keresni eszembe is ötölt volna.

Ez a kérdéses karcolat megírásának egész története s ami ezen kívül esik, mind csak sötétben tapogatózás és olyan kombináció, ami — szépirodalmi dolgozattal szemben szinte nevelésgés.

En magam nem kerestem a helyi vonatkozást, jogom van kívánni, hogy ilyent más se impuáljon karcolatomnak.

Szentes, 1891. április 2-án.

Bánfalvi Lajos.

U J D O N S Á G O K.

Szentes, 1891. ápril. 2.

— **Kigilyóztatva.** A kaszinó választmánya férfias önértelét szólt meg a tegnapi gyűlésben, hogy kilökte kebeléből azt, aki elég vakmerő volt egy erkölcsi testület fölött indokolatlanul nyíltan, hirlapilag olyan ítéletet mondani, mely a legnagyobb mértékben durva és sértő: Sima Ferenc nem tagja többé a megsértett testületnek. Nem önszántából lépett ki, lemondását, az adott viszonyok közt el sem fogadhatták volna; — hanem kigilyózták. A megfélemlítés annyi mesterfogás, melyet felhasznál, hogy a választmány tagjait elmaradhatatlan elhatározástól elriassza, mind kárba vesztet. Hasztalan, hogy a vál. tagokat kihívta; hiábavaló, hogy a kiküldött 3-as bizottság meghívására a fegyelmi tárgyaláson nem jelent meg, sőt, hogy az erre szóló s neki zárt borítékban kézbesített levelet felbontva, elolvasta, de sem az átvételt nem nyugtázta, sem meg nem tartotta; hasztalan, hogy fenyegető levelet írt a bizottság elnökéhez, melyben tiltakozik az ellen, hogy ügyét ne merje a választmány tovább tárgyalni, mert ő feljelentést intézett a belügyminiszterhez, hogy a kaszinó visszaél az alapszabályokkal és ezért a testületnek hivatalból leendő feloszlását kéri: mindez nem ingatta meg a választmányt, mely 7 fekete golyóval két fehér ellenében oly befeljezéshez juttatta tegnapi ezt a kínos ügyet, amelyen egyedül illik egy ily nagy erkölcsi testület méltóságához és a kaszinói tagok által bizonyára meglepődéssel vétetik tudomásul. A szerkesztő kigilyóztatásával egyidejűleg a *«Szentesi Lapot»* is kitiltották a kaszinóból és a határozatokat jegyzőkönyvi kivonatban közlik Sima Ferencel, ezenkívül kifüggesztik az egyetlen fekete táblán: hadd lássák mindenképpen, hogy a társadalmi tisztesség ellen senki büntetlenül nem vétethet. — Volt idelő, amikor a *«Szentesi Lap»* nagy öröm-

mel hirdette, hogy szerkesztőjének milyen fényes elégtételt szolgáltatott az első negyvennyolcas népkör, kitiltván a kiadóhivatalunktól 10 éven át a járandékban kapott lapunkat és a Budapesti Újságórt a körhelyiségekből, az ő szép szeméi kedveért, amiért elég vakmerők voltunk kormánybiztosi dardás voltát bírálni. S ha most hasonlóval kellene füzünk: milyen örömmel hirdetőnk a kaszinói választmány fenti határozatát! De távol van tőlünk ily gondolat. A választmány határozata bár szigorú, de igazságos; és a lecke, melyet benne a rabulisztika kap, olyan kemény, amelyenre százaször rászolgált. Örömet azonban ez a határozat nem keltethet bennünk, mert sokkal sajnálatosabb az a kényszerűség, mely a választmányt annak meghozatalára bírta, semhogy elégtételünkre szolgáljon.

— **Közigazgatási bizottság.** Csongrádvármegye közigazgatási bizottsága a f. hó 14-én délelőtt 9 órakor tartja e havi rendes gyűlést és a szokott helyen.

— **Husvétii ájtatosság.** Ragyogó verőfénytel köszönt ránk husvét első napjának reggelre, mintha csak az idő is közelébe kívánna volna hozni lelkünkhez a feltámadás eszméjét. Délre azonban elcsödtétül az ég és onnan túl küzdött a világosság a sötéttel, a nap a tarjagos felhőgomolyokkal, közbe-közbe permetezett az eső, megdörgött az ég s a határban többfel zaporban patakzott alá könnye, de bent a város fölött mégis nagyobb esőzés nélkül vonult el a sötét kárpit és győztesül a naptányér vakító sugára tört elő a küzdelemből. Az utcákon már a kora reggeli órákban ünnepi közönség hullámzott a templomok felé, melyek boltívei alatt csakhamar megtelek a padosorok a hívők sokaságával, megzendült az orgona ünnepies hangja és csernyi ajkán szállt az ének: *«Alleuja! Feltámadott!»* Így volt ez mind a két napon. Mindenik hozott verőfényt, mindenik megszólaltatta ajkunkon a hit szavát, mindenik együtt látta a templomokban az ajtatoskodók ezreit, kik hívő lélekkel hallgatták a szent beszédeket. A második nap délelőttje ezenkívül a szokásos husvétii loeolcozásoknak volt szentelve. Örömtől kipirult deris gyermekarcok lepték el az utcákat, apró kezeikben szorongatva a tüllel bekötözött üveget, míg zsebüik csak úgy duzzadozott a sok ajándék himes tojástól. Hogy a gyógyszerárakban nagy keleti volt a rózsavíznek — ezt mondanunk sem kell.

— **Munkások mozgalma.** Az iparosok és munkások husvét másnapján tartottak értekezletüket egy helyi érdekű betegsegélyező egyesület alakítása céljából, melyen igen szép számú érdeklődő közönség vett részt. Ezen alkalomból az alapszabályok és módozatok kidolgozására Balazsovits Norbert elnöktele alatt egy 12 tagú bizottság küldetett ki, mely azt, annak idején az alakuló gyűlés céljára terjesztse.

— **Főpásztori üdvözet.** A helybeli evangélikus hívek a husvét másodnapján tartott isteni tisztelet alkalomával kellemes meglepetésben részesültek. E napon a bányakerület új főpásztora, Sárkány Sámuel püspöknek terjedelmes főpásztori üdvözlete lett a szószékéről felolvasva. A főpásztor főleg az 1790—1-ik XXVI. t.-c. a protestáns vallásszabadság és magna chartájának a folyó évben országosan megünneplendő száz éves fordulója iránnyozza a vezetésére bizott gyülekezetek figyelmét. Ez — ugymond — nemcsak Isten iránti halára kötelez bennünket, hanem egyszerűsége miatt arra is, hogy áldog említsük a nagy király és nemes emberbarát, II-ik Lipótnak nevét, aki egy kegyes királyi leirásban a protestánsoknak teljes vallásszabadságot hirdtetett ki s ezt országos törvénnyel is biztosította s honpolgári hűségét és forró szeretetét fogadjuk drága magyar hazánknak, mely böles és igazságos törvények által védi, fedezi a mi vallásunk szabad gyakorlatának jogát.

— **Dzsentlmen és kalabriász.** Van-e ki a kalabriász nőmós virtusjátékot nem ismeri és ne tudná: hogy ehez a virtusjátékhoz három partner szükségesletlik? Hiszen játszhatják ugyan négyen is, de akkor egy, az osztó, a loveses, míg a játsz-mában kettő küzd egy ellen vagy inkább megfor-

ditva. — Ezt magyarázni se kell: tudja mindenki. Hanem azt már vajmi kevesen tudják, hogy ez a nómás kalabersport milyen dőnlő szerepet visz egy helyi dolgokban. Ugy van az, hogy **Sima Ferenc** előre kürtölte, miszerint az ő kaszinóellenes lovagias ügyében két budapesti őzsenlőn barátja fog segídeni: **Horváth Gyula** és **Hojtsi Pál** dr. A őzsenlő-menek husvét másodnapján reggelén voltak Szentesre érkezendők és tiszteletükre 6 kocsin 9 ember ki is rukkolt a mondott időben a vasútállomáshoz. Ott voltak: **Sima Ferenc**, **Juhász János**, **Tóth Kálmán**, **Varga Beniamin**, **Udvardi Sándor**, **Bálint József**, **Káta Pál János**, **Soós Ferenc** és az több nevezettek a fia, kik lelkes éljenzessel fogadták a vonatot, melynek egyik kupájából azonban csak egy őzsenlőmenn szállt ki, **Horváth Gyula**, míg **Hojtsi Pál** dr. elmaradt. Mikor a két fővárosi párbajsegéd érkezése meglelt hirdette **Sima Ferenc** által, már akkor nagy kétkedéssel fogadtuk a hírt. De még is feltűnt, hogy a lapírtás által bejelentett fővárosi notabilitások mindég ilyen pontosan elmaradnak s kérdést intéztünk a budapesti titkos rendőrséghez, nyomozni ki: mi a dolog nyílja? Anit erre megtudtunk, a következő: **Mikszáth Kálmán**, **Náday Ferenc** és **Hojtsi Pál** dr. együtt, egy kompániában kultiválják a nómás kalabriers-sportot s minthogy **Hojtsi** elutasásával két partnere a husvétünnepre harmadik nélkül maradt volna, nehogy a nómás sportban csorba essék, inkább **Hojtsi** is fenn maradt Budapesten és hagyta a szentesi lovagias ügyeket a pokolban. — Ez a magyarázat világos. Megértjük belőle azt is, hogy **Mikszáth** és **Náday** miért nem jöttek el az Emke-hangversenyre? Mert hiszen akkor meg **Hojtsi** maradt volna egyedül és csorba esik a nómás kalabrieren.

— **Árviztábla.** A vármegyeház tömör oszlopivei alatt pár nap óta tint van a tavasz egyik íjlesztő vészhirodetója, a fekete árviztábla. A Tisza vize ugyanis rohamosan árad és az áradat emelkedését jelzik a fekete táblán. Igaz, hogy a gátakhoz csapott már el az ár és ezek fundamentumát ostromolja hulláma, de valószínű, hogy minden nagyobb veszedelem nélkül lefolyának a vizek és nevezhetőbb védelemre az idén nem lesz szükség az árviz ellen.

— **Mind elviszik a legények elejét.** Holnap veszi kezdetét városunkban az ujoncozás, mérték alá kerül a legényember: vajon beváll-e honmentőnek és rákerül-e déceg alakjára az **«angyalbőr»**? — avagy — mint a nóta mondja, itthon vesz mint nyomorult? Siralmas napjai voltak ezek hajdan az esztendőnek, mikor 10—12 év volt a katonai szolgálat s a besorozott elkerült mesze idegen világba, Triestbe, Klagenfurtba, Galiciába, ahonnan aztán nem volt hazaszabadulás, a szülőváros sugár tornyának vizskontlatása csak akkor, mikor letelt a keserves tíz esztendő. Akkor — hej, bizony akkor siralmas volt a búcsúvétel a szülői háztól és a **«szülém»** keserves könnyhullatással kísérte **«drága, szerelmes magyarlát»** a községházához, ahonnan a trázport útnak indult. Nagyot változott azóta a világ. Három év a szolgálati idő, nagyrészt a szülőváros közelében tölti el a bakagyerek ennek is és sűrűn él az **«uról»**. A besorozott újoncok víg muzikaszóval, bálzva vesznek tőlünk búcsút és megcsendül a dévaj dal: **«Zsindelyezik a kaszárnya tetejét...»** hogy szinte vízhangos lesz tőle minden utca és a **«kettő, három nyomorult...»** aki itthon marad, szegyenkezve búvik a sutba: miért hogy olyan vézna, satnya testű? miért hogy nem termett rá ő is az **«angyalbőrre»**, mely olyan feszesen odasimul a duzzadó íkrához.

— **Felbőszült zsellér.** Úgy hozta a sor mával, hogy Németh N. kiséri lakosnak el kellett adni a rozsviskót a «kobozi» végén, s mint a szerencse szerkesztő felvergődött pénzes ember, a tőzsomszéd, Blum Dávid vette meg. Közleledvén szit-György napja, az általános hurcolkodás ideje, a szegény ember kikötözött az őseitől rája szakadt fészekből, csupán egy kocsi rá való tüzrelvára maradt ott, melyért tegnapelőtt ment el. Blum Dávid azonban, aki már az új építkezéshez

szükséges anyagot felhalmozta az udvarban, nem akarta megengedni a most már zsellér Némethnek, hogy este hurcolkodjon és újat állta. Szórol-szóra, annyira mentek, hogy Németh, felbőszülve, egy ásvál új taláta fejbe ütmi Blumot, hogy az vérbe borulva, eszméletlenül rogyott össze. Az ügy a rendőrségtől állt téve a járásbírósg büntényítő osztályához.

— **Egy pénzintézet közgyűlése.** A gazdasági iparosok általános hitelszövetkezetének szentesi fióktelepe husvét másnapján tartotta évi rendes közgyűlést, mely a több helyi lap által már eleve felbörzölő kedélyek izgatottsága folytán eléggé zajos volt, sőt még az országos központtól való elszakadás kérdése is behatóbban tárgyalatott. Minthogy azonban a telep az elszakadás esetén is csak a központi választmány jóváhagyásával dolgozhatna ki újabb alapszabályokat, melyek ismét újabb 12 évre valának kötelezővé, minthogy továbbá az alapítók egy negyedét az orsz. ált. szövetkezet fennálltaig, habár kamatozó tőke gyanánt, bent kellene hagyniok a központban: ez eszméről letettek. Felkérte azután a közgyűlés a központot, hogy a helybeli fióknak hiteles számlalapját küldje be, miután lényeges eltérés van az itt vezetett és a központtól koronként megkülönböztetett szokott kivonatok között. Végül a közgyűlés a helybeli fiók kezelő-bizottságát választotta meg, melyben új tagoknak választása által, a régiék egy részének kihagyásával némi változás állott be.

— **Lovagias ügy.** Lapunk legutóbbi számban hirt adtunk már arról, hogy Si a Ferenc, a «Szentesi Lap» szerkesztője kihívta a kaszinó választmányának azon tagjait, kik — szerinte elég vakmerők — a nagy közönség előtt azonban elég férfiasak voltak, megtorlva a nevezett lapban megjelent és a kaszinó egyetemet becsmérő cikkei miatt a szerkesztő, mint kaszinó-tag ellen, az alapszabályok értelmében, fegyelmi eljárás elrendelni. A kihívást a választmányi tagok mind elfogadták és segédükül **Cicatricis Lajos** dr. csongrádi fűszelgabírt, meg **Tasnády Antal** dr. szentesi ügyvédet kértek fel, míg **Sima Ferenc** segédei a Budapestől lejött **Horváth Gyula** országgy. képviselő és **Tóth Kálmán** voltak. A segédek husvét hétfőjén érkeztek a Kass-szálloda egyik vendégszobájában, de a lovagias ügyet ezáltal nem vették esztendő végbefejezéséhez, mert olyan megállapodás történt köztük, amely ezt a kifejtődést kissé előzdzza, esetleg lehetetlen is teend. Nem akarunk semmi indiszkrétót elkövetni s így még azt sem áruljuk el, ami e megállapodásból, melyet nagy titokban rejtgetnek, apró részletekben hozzánk szívrogát. Annyit azonban indiszkrétó nélkül is elárulhatunk, hogy a segédek ezen megállapodásába a felek mindenike megyugodott.

— **Szük imaház.** A letűnt husvét szent napok alatt ünnepi közönség töltötte meg ugyancsak a helybeli templomokat. Az evangélikus imaház csak egy részét volt képes befogadni a közönségnek, a hol az alkalmi szónoklat mellett a kétnemű serdültebb ifjúságból alakított vegyes dalkar öszezavóg szép éneke is emelte a buzgósgot. Az az örvendetes jelenség, hogy az imaház napról napra mindinkább szűknek bizonyul, ez alkalommal is felvetette a templomépítés kérdését a hívek között s nagyon megérlette arra, hogy az építendő új templom tervezetével az egyház előjárói komolyan foglalkozzanak.

— **Az uszály veszedelme.** Nem a divatnak egy újabb hóbortja ez, mely az uszályok létét megsemmisítéssel fenyegeti, hanem egy útszáj, búzával megrakott uszályhajónak a katasztrófa, mely husvét másnapján a tiszai rakodónál érte, mikor egy másiknak helyet csinálándó lejebb akartak vontatni és a dühögő szél elkapva, egyet csavart rajta és elszakítottan az erős horgonyoktól, vitte magával az áradat segítségével a tisz közepére, hol nagy ügyvel bajjal, nagy riadalom közepett egy vaslánera erősített kisebb horgonnyal megbírták fogni.

— **A kis göncös.** Bizony időnek előtte érett a rozsa a 12 éves kis Stróbel Anna, akit a kun-szent-mártoni rendőrség már hetek óta

eredménytelenül körözött, mignem nálunk a tegnapi napon elkövetett lopása által rendőrségünk leleplezte inkognitóját. Úgy látszik «tűz—víz»-et akart játszani a rendőrséggel, mikor szolgálatnak szegődött épen a főkapitány sátorához, aki napnap után követelte tőle a cselédkönyvét. Mikor azután a hazugságokkal áltatott gazda megsokalta a várakozást, jelentést akart tenni a rendőrségnek, minék a kis csintalan nesztévén néhány darab ékszerrel odébb állt. A tolvajlást a háziak idejekorán észrevették s üldözöbe fogták a futó tolvajt, akit **Kovácska István** szerencsésen elcsipett s miután menni nem akart, ölle vitte be a rendőrséghez. Jellemző a kis gonosztevőre, hogy annyira el volt zánva, hogy elfogójának kezét össze-vissza harapdálta s arcat véresre karmosta — csupa örvédelemből. A mai napon fogják hazatoloncolni az aggódo szülők meg az ottani rendőrség megnyugtatósára.

Hamisított fekete selyem.

El egy darabkát a megvinni szándékú szövétből és az esetleges hamisítás nyomban kiviláglik: valódi, tisztán festett selyem nyomban összezugorodik, gyorsan elhamvad és kevés, egészen világosbarna hamut hagy hátra. — Hamisítatlan selyem (mely könnyen foltossá válik és törék) lasan hamvad el, különösen zároszállat tovább poroklanak (ha festanyaggal nagyon leltettek) és sötétbarna hamut hagy hátra, mely a valódi selyemével ellentétben, nem fodorodik, hanem görböd. Ha a valódi selyem hamuját szétvonjuk, elporlik, a hamisított selyem nem. — **G. Henneberg** (cs. és kir. udvari szállító) selyemárk gyári-raktára **Zürichben**, készségesen küld valódi selyem-mintáiból mindenkinék és szállít egész ruhának valókat, valamint egész véget posta- és vámentesen. (4)

Irodalom.

A **«Vasárnapi Újság»** március hó 29-iki száma a következő tartalommal jelent meg: «Peszty Árpád falfestményei az új törvénykezesi palotában.» (6 képpel: 1. A tüzpórb. 2. Kálmán király eltiltja a boszorkányégetést. 3. Perdöntő párbaj. 4. Mátyás király megadja a népnek a szabad költözködés jogát. 5. Verbőczi bemutatja a harmas könyvet II. Ulászló királynak. 6. Deák Ferenc előterjeszt a büntető-törvényjavaslatot.) — **Vajda János** újabb költeményei. «Emléksorok.» «Messe innen.» «Utolsó ábránd.» — «Feltámadás napján» **Elbeszélés.** **Bret-Harttól.** — «Látogatás a munkácsai állomfolyóknál 1851-ben.» **Lónyai Jánosné** naplójából. — «Két husvét.» **Elbeszélés** **Könyves Tóth Kálmántól.** — «A vizikaini esata és visszavonulásunk Piskii 1849-ben.» **Imre Sándortól.** — «Csaky Lóra.» **Költői elbeszélés.** **Dengi Janostól.** (Dörre Tivadár 3 rajzaval.) — «Csaky Lóra regéje.» — «A kínai menyegző (Képpel.) B—y S-r-től.» — «Nagyszombat éjszakáján.» **Költevény.** **Szabolcsa Mihálytól.** — **B. Krüdner tábornok.** «Történeti emlék 1849-ből.» — **Garasanim Mihály.** **Széria** volt miniszterelnöke. (Areképpel.) — «A nemzeti zeneadó Zichy Géza grófnak átnyújtott emlékiratból.» (2 kép: 1. A hangverseny allegorizája. 2. A zeneköltő szerzeményeit megkoszorúzza a nemző.) — **Irodalom és művészet.** — **közüntézetek és egyletek.** **Sakkjáték.** — **Képtalány — Egyveleg — Mi újság — Halálások — Szerkesztői mondanivaló — Heti napár.**

A «Vasárnapi Újság» előfizetési ára negydedévre 2 frt, a «Politikai Ujdonságok»-kal együtt 3 frt — Ugyancsak a Franklin Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetemutca 4. sz. megrendelhető a «Képes Néplap» legolcsóbb újság a magyar nép számára fél-évre 1 frt.

Laputalajonos és felelős szerkesztő: **Dr. Mátéffy Ferenc**
Társ-szerkesztő: **Bánfalvi Lajos.**

Házeladás.

A szentesi izr. hitközség tulajdonát képező **Purjesz Dávid-féle I. t. 263. szám** alatti ház kedvező feltételek mellett **adólag** vagy haszonbérbe adandó.

Értekezhetni eziránt **Feiler Márton** hitközségi alelnökkel **III. t. 516. szám** alatti házául. 3—1